תורה אור

דאי בעי מפקע ליה ושקיל בנסכא, וכיון דאיכא שנצי מפיק ליה עד פומיה ושרי ושקיל ושנצין אגידי מגואי: דליכא שנצין ואיבעית אימא דאית ליה, ומכרכי עילויה; וכן אמר רבא לא שנו אלא בקופה מלאה קישואין ודלועין אבל מלאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד אביי אמר אפילו מלאה חרדל פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד, קם אביי בשיטתיה דרבא, קם רבא בשיטתיה דאביי ורמי דאביי אדאביי ורמי דרבא אדרבא דאיתמר המוציא פירות לרה"ר אביי אמר ביד חייב בכלי פטור ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב, איפוך, ביד חייב והתנן *פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס שניהן פטורין התם למעלה מג', הכא למטה מג': **מתני'** המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפיו חייב שכן משא בני קהת. כלאחר ידו, ברגלו, בפיו, *ובמרפקו, באזנו, ובשערו, ובפונדתו ופיה למטה, בין פונדתו לחלוקו *ובשפת חלוקו, במנעלו, בסנדלו פטור שלא הוציא כדרך המוציאין: **גמ'** אמר ר"א *המוציא משאוי למעלה מעשרה טפחים חייב שכן משא בני קהת, ומשא בני קהת מנלן? דכתיב (א)°על המשכן ועל המזבח סביב *מקיש מזבח למשכן מה משכן י' אמות אף מזבח י' אמות, ומשכן גופיה מנלן? דכתיב °עשר אמות אורך הקרש וכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן *ואמר רב משה רבינו פרשו, מכאן אתה למד גובהן של לויים עשר אמות ונמירי דכל טונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלתחת, אישתכח דהוה מידלי טובא ואיבעית אימא מארון *דאמר מר ארון תשעה *וכפורת טפח הרי כאן י' ונמירי דכל טונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלרע, אישתכח דלמעלה מי' הוה קאי, וליגמר ממשה? דילמא משה שאני *דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה: אמר רב משום רבי חייא המוציא משאוי בשבת על ראשו חייב חטאת שכן אנשי הוצל עושין כן, ואנשי הוצל *רובא דעלמא? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משום רבי חייא אחד מבני הוצל שהוציא משוי על ראשו בשבת חייב שכן בני עירו עושין כן, ותיבטל דעתו אצל כל אדם? אלא אי איתמר הכי איתמר °המוציא משוי על ראשו פטור, ואת"ל

במדבר ג | שמות כו | שם מ

רש"י

מפקע. קורע: **בנסכא.** שאן תיכות ארוכות וכל זמן שמקלתן בפנים לא קנה: **ופרקינן וכיון דאיכא שנצין.** רצועות שקורין אשטולד"ן: **מפיק ליה עד פומיה ושקיל.** וכיון דמלי למשקלינהו קני ולענין שבת לא מיחייב עד דמפיק להו לשנצין דעל ידו הוה אגוד לרה"י שהרי לא ילאו: **ומכרכי עילויה.** שאין יכול להוליאו (ב) בלא שנצין: **קם אביי בשיטתיה כו'.** שניהם חזרו בדבריהם והחליפו: **ביד חייב.** משילאו הפירות ואע"פ שגופו ברשות היחיד ולא אמרינן אגד גופו שמיה אגד: **בכלי פטור.** כל זמן שיש מקלת הכלי בביתו: **ביד פטור.** דאגד גופו שמיה אגד דידו בתר גופו גרירא, בכלי חייב וקשיא אתרווייהו למה שהחליפו שיטתן: **התם למעלה מג'.** וטעמא משום דלא נח ולא משום אגד גופה: **והכא למטה מג'.** דליכא למיפטרי משום הנחה דכמונח דמי: **מתני' שכן משא בני קהת.** בכתף ישאו (במדבר ז) וימין ושמאל וחיק אורחא ארעא ובשם רבינו יצחק בר יהודה מצאתי שאמר בשם רב האי שמפורש בהש"ס ירושלמי ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה [שמן] אחד בימין [ושמן] אחד בשמאל והקטורת בחיקו והחביתין בכתף: **מרפקו.** אישיל"א: **פונדתו.** אזור חלול: **ופיה למטה.** אין דרך הולאה בכך אבל פיה למעלה דרך הולאה: **שפת חלוקו.** שפה התחתונה: **גמ' המוציא משאוי למעלה מי'.** מעבירו באויר בידו ואינו על כתפו וגבוה מן הארץ [עשרה] קאמר דאי במונח על כתפו מתניתין היא והא דתנן (לקמן דף ק:) הזורק ד' אמות בכותל למעלה מעשרה כזורק באויר אלמא אין למעלה מעשרה רשות הרבים דווקא זורק אבל מעביר חייב דיליף מבני קהת במשכן: **אשר על המשכן וגו'.** בקלעי החלר משתעי: **אף מזבח.** גובהו י' אמות והארך לסובבו בקלעים של י' אמות רחב ומה אני מקיים וג' אמות קומתו (שמות כז) משפת סובב ולמעלה ומה אני מקיים וקומה ה' דקלעים משפת מזבח ולמעלה כך מפורש בזבחים (דף נט:) שהיו הקלעים ט"ו אמות: **מכאן אתה למד.** דקס"ד שאר הלוים נמי גביהי כמשה: **תלתא מלעיל.** וכיון דמזבח י' אמות והוא נשא בכתף כדכתיב (במדבר ז) ולבני קהת לא נתן (עגלות) וגו' והלוים י' אמות כי מדלו ליה תילתא למעלה מראשיהן או מכתיפו נמלא גבוה מן הארץ קרוב לשליש של י' אמות דהוו טובא טפי יותר מי' טפחים: **ואיבעית אימא.** לא גביהי לוים ולאו ממזבח גמרינן דשמא לוים לא גביהי אלא ז' אמות ואין משאן דמזבח גבוה מן הארץ אלא ב' או ג' טפחים ומארון גמר לה ר' אלעזר: **אשתכח דלמעלה מי' קאי.** טובא אפילו אין גובהן של לוים אלא ג' אמות כמוט הרי י"ח טפחים וארון אינו תלוי למטה מכתפותיהן אלא ו' טפחים וב' שלישי טפח אשתכח דגבוה י' ויותר: **וליגמר ממשה.** שפרש המשכן ונמלא דגובהן של לוים עשר אמות ויליף מלוים טעוני המזבח: **דאמר מר.** במסכת נדרים: **אנשי הוצל.** היו טוענין כדי מים ויין על ראשיהן ואין אוחזין אותם בידים:

מתני'

תוספות

דאי בעי מפקע ליה. נראה לר"י שכיסין שלהם לא היו תפורות בחוזק כמו שלנו ולהכי פריך ממקום התפירה ולא ממקום אחר: **ורמי** דאביי אדאביי. °קים ליה להש"ס דהך מילתא דמייתי איתמר בתר דהדור בהו: **התם** למעלה מג'. והני דלאו שמיה אגד הנחה ליכא כדפירש בקונטרס הקשה ה"ר אלחנן: לרבה דמוקי מתני' בריש מכילתין (דף ד.) כר"ע דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא בהך בבא דמייתי הכא אמאי שניהם פטורין והא למעלה מג' לר' עקיבא כמו למטה מג' לרבנן וי"ל דרבה סבר אגד גוף שמיה אגד ור"י מפרש הכא למעלה מג' ואית לן למימר דשמיה אגד כדאמר בפ"ק (דף ג.) דידו בתר גופו גריר הכא למטה מג' דלאו שמיה אגד: **לאחר** ידו ברגלו. ולספרים דגרס כלאחר ידו י"ל דברגלו הוי פירוש כלאחר ידו ומיהו גירסא קמא ניחא טפי דהכי תניא בברייתא בגמרא: **במרפקו.** (ג) הוא שקורין קוד"א ולא כמו שפירש בקונטרס אישיל"ש מדתנן באהלות (פ"א מ"ח) רמ"ח אברים באדם שלשים בפיסת היד ו' בכל אצבע שנים בקנה שנים במרפק אחד בזרוע (ד) שנים בכתף כו' משמע דמרפק הוא למטה מהזרוע וכן בפרק האומר משקלי (ערכין יט:) ידי ורגלי עלי ממלא חבית מים ומכניס ביד עד העליל וברגל עד הארכובה ועליל קרי ליה במתניתין דהתם במרפקו ותרגום של אצילי ידי מרפקי ידיה (יחזקאל יג) משמע דעליל היינו קוד"א שהוא ביד כנגד ארכובה ברגל. ובפ"ב דזבחים (דף יח:) לא יחגרו ביזע שאין חוגרין לא למטה ממתניהם ולא למעלה מאציליהם אלא כנגד אצילי ידיהם ואי אצילי היינו אישיל"ש היאך יחגרו למעלה מהם ועוד א"כ כנגד אציליהן היאך חוגרים אדרבה שם היא מקום זיעה אלא ודאי היינו קוד"א וכן יש להוכיח מכאן דלא כמפרש דמקום תפילין הוי בקנה למטה ממרפק דבכל מקום אמרינן תפילין בזרוע ובמס' אהלות (פ"א מח) משמע דזרוע הוא למעלה ממרפק ועוד דבפ' האומר משקלי (שם ד' יט:) פריך וביד עד העליל והכתיב והיה לאות על ידך ותנא זו קיבורית ומשני דאורייתא קיבורית כולה פירוש קרויה יד בנדרים הלך אחר לשון בני אדם משמע דמקום תפילין למעלה מן העליל*): **המוציא** בפיו כו'. והא דתנן באמרו לו (כריתות ד' יג:) אם היתה שבת והוליאו בפיו חייב ה"מ אוכלים שדרכן להוליאן בפיו בשעת אכילה: **אישתכח** דלמעלה מי' הוה קאי. דמכתף אדם עד לארץ שלש אמות כדאמר בתרגום מגלת אסתר פרשנדתא אצליב על תלת אמין וכן כלהו ורלאשיהם (ה) היו קטועים ומקוה דאמר (יומא לא.) דהוי כל גופו עולה בהן אפילו ראש באמה על אמה ברום ג' אמות דכשיכנס במים יעלו המים למעלה מראשו וכוכן דאמר בסוף המוכר פירות (ב"ב דף ק:*) דאורך ארבע אמות היינו עם ראש ועקב ועובי הארון עם מה שמשקעין ארון בתוך הכוך טפח או טפחיים וגבי היזק ראיה דהצריך ארבע אמות ברים בבא בתרא (דף ג:) משום עקב וראש ובקל יגביה עצמו שיוכל לראות לכך צריך ארבע אמות והא דאמרינן במי שהוציאוהו (עירובין דף מח.) דמקומו של אדם ארבע אמות היינו כשפושט ידו למעלה מראשו*: ואת"ל

*) [ועי' תוס' פסחים קה: ד"ה כרוס] *) [ועי' תוס' מנחות לז. ד"ה קיבורת ותוס' חולין קו: ד"ה אמר רב ותוס' ערכין יט. ד"ה מרפיקו ותוס' נדה ל: ד"ה שני]

עין משפט נר מצוה

יא א ב מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ו:
יב ג מיי' פי"ג שם הלכה יב:
יג ד שם הלכה יג:
יד ה שם הלכה יד:

◆

רבינו חננאל

מתניתין כדר' זירא עד שיוציא את כל הקופה הא אם הוציא כל הפירות פטור וחזקיה מתרץ לה למתני' כשעמית ור' יוחנן מתרץ לה כשעמית ומותבינן לחזקיה המוציא קופת הרוכלין ונתנה על האסקופה החיצונה אע"פ שרוב מינין מבחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה קס"ד דאית בקופת הרוכלים חפצים קטנים כגון חוליות ומרגליות או כיוצא בהן דצייריין בצררי וקאמר אע"פ שרובי הצרורות מבחוץ פטור מפני שאגד כלי [שמיה] אגד עד שיוציא כל הקופה ופריקנא אמר לך חזקיה לית בה בהאי קופה צררי דדמי לאגוזים ותאנים ולחרדל אלא הני מינין דאית בה אורנסי וכיוצא בהן שהן דומין לקישואין ולדלועין שכל אחד מהן נותר ממנו כלום בפנים ובלשון ארמי שנודע עכשיו בינותינו אין אנו יודעין[מהו] אורנסי אלא עצים או קנים שעושין אותן לכרוך עליהן צמר או פשתן והאשה נושאה אותן בידה ומושכה מהן וטווה מיניה חוטי לפילכא ונמצאו אלו הוי בה בקופת הרוכלים ויש להן ארך כקישואין ודלועין מיתיבי רב ביבי בר אביי הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגנבה (אבדה) קודם שבא לידי איסור שבת היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד. ועיקר הא מלתא שכל המתחייב בנפשו פטור מן התשלומין אבל אם נתחייב בתשלומין קודם שיתחייב בנפשו לא מיפטר. וכי אמר ר' אבין (כתובות לא.) הזורק חץ מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא אותיב שם רב ביבי בר אביי כי הא תשובה דקא מותיב מהא מתניתא הגונב כיס בשבת ופריק ליה הה"נ קא מותיב ליה למאן דאמר אגד כלי שמיה אגד מהא מתניתא וקאמר ליה (את) [אם] אגודת מעות המונחים בכיס ופירות המונחים בקופה אע"פ שהוציא מקצת הכיס ומקצת הקופה וכבר יצאו מעות הרבה ופירות הרבה לחוץ כיון שאגודים בכיס ומקצת הכיס בפנים פטור והכא קתני היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת ואיסור גנבה באין כאחד ואי הוה אגד כלי שמיה אגד היה זה מתחייב בגניבה קודם שיבוא לידי איסור שבת דמן כד מפיק פורתא מן הכלי לחוץ נתחייב בגניבה דאי בעי שרי ושקיל ולדבריך עדיין לא בא לידי איסור שבת שהרי לא הוציא את כל הכיס וכיון שהוא בא לכלל איסור שבת בהוצאת מקצת הכיס שהרי הגנבה והשבת באין כאחד תיובתא דר' יוחנן ופרקינן אמר לך ר' יוחנן אי אפקי לכיס דרך פיו הכי נמי דמחייב שהרי נתחייב בגנבה קודם שיבוא לידי איסור שבת והא מתניתין לא אתאמרא אלא בדאפקינהו לכיס דרך שוליו דלא מצי למשקל מיניה מידעם עד דמפיק ליה לכוליה ובהכין גנבה ואיסור שבת באין כאחד והדר אקשינן ליה לר' יוחנן והא איכא הלאמא שהוא המקום התפור בשולי הכיס דאי בעי מפקע ליה ודזיק או בפתח דוכתא מן הלאמא דרך שוליו של כיס ושקל מיניה ופריק ר' יוחנן שאם מעות יש בכיס דמצי למעבד הכי האי מחייב בגנבה קודם שיבא לידי איסור שבת ולא בהכין עסקי' בהא מתניתא אי לאמת (הא ברייתא בכי הא ראית ביה שבא) דלא מצי למשקל מיניה מקצת עד דמפיק ליה לכוליה ולא מחייב בגנבה קודם שיבא לידי איסור שבת והדר מקשינן והאיכא שנציא ומפרקינן בדליכא ואי בעית אימא

רב נסים גאון

המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו ועל כתיפו חייב שכן משא בני קהת. בגמ' דבני מערבא מפרש כתי' ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור ונו' שמן המאור בימינו וקטורת הסמים בשמאלו ומנחת התמיד של יום תלויה בזרועו שמן המשחה איכן היה נתון ר' אבין בש"ר אלעזר כמין צלוחית קטנה היתה תלויה באזורו: מה משכן עשר אף מזבח עשר אמות. בפרק מבוי (עירובין דף ב) אמרו איבעית אימא כי כתי' קלעים חמש עשרה אמה לכתף בגובהה הוא דכתי' גובהה והא כתי' וקומתו חמש אמות ההיא משפת מזבח ולמעלה כדי שלא יהא כהן עומד ועבודה בידו והעם רואין אותו מבחוץ נתבאר כבר שהמזבח יש בגבהו עשר אמות ובמסכת זבחים בפרק קדשי קדשים (דף נט) אמרו ר' יהודה לטעמיה דאמר מזבח דמשה גדול הוה דתניא ה' אמות אורך וה' אמות רוחב רבוע יהיה דברים ככתבן דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן רבוע מה להלן מאמצעיתו הוא מודד אף כאן מאמצעיתו הוא מודד כולה ור' יוסי כי גמיר גזירה שוה בגובהה גמיר דתניא ושלש אמות קומתו דברים ככתבן דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן במזבח הזהב רבוע מה להלן גובהו כשנים ברחבו אף כאן גובהו כשנים ברחבו הא מה אני מקיים וקומה חמש אמות משפת סובב ולמעלה: **דאמר** מר אין השכינה שורה אלא על חכם וגבור ועשיר. עיקר דיליה במסכת נדרים בפרק אין בין מודר הנאה מחברו (דף לח) א"ר יוחנן אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על חכם גבור ועשיר ועניו וכולן ממשה דכתיב (שמות מ) ויפרוש את האהל על המשכן ואמר מר משה פרשו וכתיב (שמות כו) עשר אמות אורך הקרש אימא דאריך וקטין אלא מן הדין קרא דכתיב (דברים ט) ואתפוש בשני הלוחות ותניא אורכן ו' ורחבן ו' ועוביין ג' עשיר דכתיב

הגהות הב"ח

(א) גמ' דכתיב אשר על המשכן: (ב) רש"י ד"ה ומכרכי וכו' להוליאו. נ"ב פי' לכיס: (ג) תוס' ד"ה במרפקו הוא שקורין קוד"א: (ד) באו"ד ואחד בזרוע וב' בכתף: (ה) ד"ה אשתכח וכו' ורלאשיהם:

לעיל ע.

[גיר' הערוך ובהמה]

לקמן ק.

[זבחים נט.]

נדרים לח. [בכורות מד.]

עירובין ב: סוכה דף ד: [סנהדרין ז.]

נדרים לח.

לקמן קמד. [עירובין מח.]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ורמי דאביי וכו' קים לי. כעין זה בתוס' לעיל

נושא (המשך)
דין הטילות אוכ'
ורכאו ברצנן אוגן כלי

נושא
מה מצא כדרכו
ושלא כדרכו

נושא
המוציא
משאוי
למעלה מי'
טפחים
חייב

מקור

נושא
משה פרש
המשכן
גובה הלויים
עשר אמות

נושא
המוציא
משאוי על
ראשו

מקור

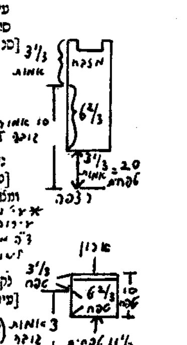

11⅓ טפחים